

А, α

Α, α (τὸ ἄλφα)

ἄλφα *жс.* 1. алфа, название на първата буква от гръцката азбука (α).

ἄ, ἅ, ἁἱ *interj.*

ἄ (2) *междум.* (със зват. и род.) 5. уви; ах: *ραστερζὰ ρήζυ σοῶ, ἦ ρενέ:* **ἄ** *дщй моа* (Съд 11:35).
ἅ *о҃҃҃҃* **минѣ** 2.б) уви, ах, горко ми: Съд 6:22.

Ἀαρών ὁ *pers.*

Ἀαρώνъ, -а *м. собств.* {аронъ} Аарон (първосвещеник, брат на Мойсей): Изх 4:14.
▶ **Ἀαρώνъ**, -а, -е *прил. прит.* {аронъ} | τοῦ Ἀαρών | на Аарон, Ааронов: **δόμъ** — (Пс 113:18).

ἀβαρήс 2

нѣтажкѣй, -жикъ *прил.* {нѣтажанъ} нетежък, лек: Мин. юли 8 кан. п. 8.

ἀβασίλευτος 2

вѣцарънъй, -ренъ *прил.* {вѣцарънъ} нямащ цар; независим: Пр 30:27.

ἄβατος 2

непроходѣмъй, -мъ *прил.* 1. {непроходнъ} непроходим, непристъпен: **земла** (Лв 16:22).
непроходънъй, -денъ *прил.* {непроходънъ} непроходим, достъпен: **земла** (Пс 62:2).
◊ **непроходѣнѣ**, -а *ср.* | ἄβατος τόπος | непроходимо място, пустош: Йер 44:22, Вар 2:23.

ἄββᾱ ὁ *hebr.*

ἄββα *м.* {авва, отъць} 1. татко, отче (любеобилно обръщение към баща): — **ᾠѣ** (Мр 14:36, Рм 8:15, Гал 4:6); 2. духовен баща, духовен отец; игумен на манастир: Mikl., Акад.

ἀβέβαιος 2

неизвѣстнъй *прил.* | cf. ἀμφίβολος | нетвърд, непостоянен; съмнителен, неизвестен: Н. Рил.

Ἀβιά ὁ *pers.*

▶ **Ἀβі́а**, -а, -е *прил. прит.* {авіаѣ} | τοῦ Ἀβιά | на Авия, Авиев: Лк 1:5.

ἀβίωτος 2

нежѣтельнъй, -ленъ *прил.* {нежнѣльнъ} труден за живеене, несносен, мъчно поносим: — **житѣ** (Треб. вел. л. 166).

ἀβλαβής 2

вѣспагъбенъй, -венъ *прил.* {вѣспагъбенъ} неунищожим, здрав, траен: Мин. септ. 11 кан. п. 3.
невредѣительнъй *прил.* 1. безвреден: Прем 18:3.
невредѣенъй, -жѣнъ *прил.* 1. неповреден, невредим: **сохранѣтсѣ** (Прем 19:6).
невѣдѣнъй *прил.* {неовѣдънъ} неповреден, невредим; ненаранен: Доброт.

ἀβλαβῶс *adv.*

невредѣнѡ *нареч.* {невредѣнѡ} без вреда, невредимо: Осм. гл. 6 пет. ст. Г. в.

ἀβλέπτημα, ατος τό

непризиранѣ, -а *ср.* ненаглеждане, липса на надзор: Служ., Изв. уч.
осѣмѣтрѣ, -а *м.* {осѣмѣтрѣ} недоглеждане, грешка: Доброт.

ἀβλεψία ἡ

непрозорѣнѣ, -а *ср.* {невндѣнѣ, помраченѣ} невиждане, слепота: Прол. окт. 16.

ἀβοήθητος 2

вѣспомѣщнъй, -щенъ *прил.* {вѣспомѣщнъ, вѣспомѣщн} безпомощен: Прем 12:6.

ἀβόηθος 2

недѣйствиѣванный, -ванъ *прил.* неповлиян; неподпомогнат, необлагодетелстван: **да ѿ тебѣ не** — **ѡидѣ** (Осм. гл. 6 нед. повеч. кан. п. 4).

ἀβούλητος 2

невољнъй, -ленъ *прил.* {невољнъ} неволен; недоброволен, нежелан: Осм. гл. 5 нед. кан. п. 8.

ἀβουλία ἡ

вѣсѡвѣтѣ, -а *ср.* {вѣсѣвѣтѣ} липса на съвет; безразсъдност: Вар 3:28.
недомыслиѣ, -а *ср.* {недомыслиѣ} липса на решение, недоумение: Прол. дек. 6.
несѡвѣтѣ, -а *ср.* {несѣвѣтѣ} несъгласие; непослушание; неразумие: Прол. май 9.

ἄβρα ἡ

равѣна, -и *жс.* 3. {равѣнѣн} любима слугиня, прислужничка: Юдит 10:5.
слѣжѣвница, -ы *жс.* 2. {слѡжѣвѣнница} любима робиня, слугиня: Ест 4:16.

Ἀβραάμ ὁ *pers.*

Ἰβραάμъ *м. собств.* {авраамъ} Авраам (еврейски родоначалник): Бт 11:26, Мт 8:11.
▶ **Ἰβραάμъ**, -а, -е *прил. прит.* {авраамъ, авраамовъ} | τοῦ Ἀβραάμ | от 'на Авраам', Авраамов: **λόно** **Ἰβραάμѣ** (Лк 16:22).

ἀβροδίατον τό

сѣлѣстопитѣнѣ, -а *ср.* разкошна и изобилна храна; разгулен начин на живот: Чет. мин. дек. 22.

ἀβροδίατος 2

дѣвѣлъй, -лъ *прил.* 2. водещ изтънчен начин на живот; изобилен: — **снѣдѣ** (Мин. дек. 11 кан. п. 1).
сѣлѣстопитѣнъй *прил.* {сѣлѣстопитѣнъ} обилно хранен, отхранен в разкош (в изобилие): Служ. мол. над коливо.

ἀβροχία ἡ

вѣздѡждѣ, -а *ср.* 1. {вѣздѣждѣ} бездѣждие, суша: Сир 35:23, Йер 14:1.

ἄβροχος 2

немокрѣнъй *прил.* {немокрѣнъ} ненамокрен, неоросен, сух: Ирмол. гл. 8 п. 1.

ἀβρόχως *adv.*

невѣлѣжнѡ *нареч.* 1. без намокряне: Тр. ц. VI нед.

διανέμειν, -ω

прострѣтисѧ, *рядко* **простѣртисѧ** *св.* II.3. {прострѣтн} | **διανεμηθῆναι** | да се разпространя, да бъде разгласен: **прострѣтсѧ** въ **лѣдѣхъ** (Д 4:17).

διανεύειν, -ω

помизѣти, **-ѣю**, **-ѣши** *несв.* давам знак с очи, намигвам, смигвам: **ὀύμα** (Пс 34:19). **спомѧѣти**, **-мѧѣю**, **-мѧѣши** *несв.* помахвам, давам знак чрез движение на главата, очите или ръцете: Прол. дек. 25.

διανθίζειν, -ω

разцвѣтити, **-цѣ**, **-тіши** *св.* да оцветя, да изпъстря: Акад. **процвѣтѣнныи**; **-тѣнъ** *прич. мин. страд.* | **διηρθισμένος** | украсен с цветя: **вѣніцъ** (Мин. дек. 27 сл. на Г. в.). **разцвѣтѣнныи**; **-тѣнъ** *прич. мин. страд.* | **διηρθισμένος** | оцветен, изпъстрен с цветя: Ест 1:7.

διανοεῖσθαι, -έομαι

проразмѣти, **-ѣю**, **-ѣши** *св.* да предвидя, да прозира в бъдещето, да узная предварително: **γρᾶδῃσα** (Юдит 9:5). **размыслити**, **-шлю**, **-слиши** *св.* 1. да размисля, да обмисля, да разсъдя: Бт 6:6; 8:21. **размышлѣти**, **-ѣю**, **-ѣши** *несв.* 1. {размышлѣтн} **размишлявам**, **обмислям**: Сир 16:23.

διανόημα, ατος τό

мысль, **-и** *жс.* 2. {мысль} **мисъл**, **мнение**: Йез 14:4. **размѣніе**, **-ѧ** *ср.* 4. **разсъждение**, **разсъдливост**: Сир 25:7.

διανόησις, εως ἡ

размѣніе, **-ѧ** *ср.* 5. **мисъл**, **намерение**: 2 Пар 2:14.

διάνοια ἡ

мысль, **-и** *жс.* 1. {мысль} а) **мисъл**: Пр 2:10, Лк 1:51; б) **разум**: Мт 22:37. ► **помыслѣнныи** *прил.* {помыслѣнъ} | **τῆς διανοίας** | от ‘на мисълта’: **прилогъ** (Мин. дек. 7 мал. веч. ст. ст.); **угоден**, **приятен**, **желателен**: Алф. д. л. 129; **Даль**. **помышлѣніе**, **-ѧ** *ср.* 1. {помышлѣнѣ} а) **помисъл**, **размисъл**: Бт 8:21, Пр 2:11, Еф 2:3; б) **мисъл**, **разум**: Лк 10:27. **размыслъ**, **-ѧ** *м.* **размисъл**: Мин. апр. 6 **синак**. **размышлѣніе**, **-ѧ** *ср.* 1. {размышлѣнѣ} **размишление**: Служ. (тп.). **размѣнъ**, **-ѧ** *м.* 2. {разоумѣ} **разсъдѣк**, **разум**: 1 И 5:20. **смисълъ**, **-ѧ** *м.* 1. {смисълъ} **смисъл**, **разум**, **разсъдѣк**: 2 Птр 3:1, Еф 4:18. **оумъ**, **-ѧ** *м.* 2. а) **ум**, **разсъдѣк**: Бт 24:15, Мр 12:30; б) **дух**, **душа**, **мисъл**; **сърце**: Лв 19:17;

реши во **оумѣ** да си кажа в ума (на ум): Посл. Йер 1:5.

διανοίγειν, -ω

ѡвѣрзѣти [**-сти**], **-зѣ**, **-зѣши** *св.* 2. {отѣврѣстн, отѣврѣзѣ} да отворя: **ѡвѣрзѣ** **сокрѡвица** **своѧ** (Мт 2:11); в) — **ложеснѧ** **ѣл** да **направля** **плодовита**: Бт 29:31. **ѡвѣрзѣтисѧ** [**-стисѧ**], **-зѣсѧ**, **-зѣшисѧ** *св.* 2. {отѣврѣстн сѧ, отѣврѣзѣ сѧ} | **сѧ**. **ἀνοίγεσθαι** | да се отворя, да бъде отворен: Мт 7:7; **вратѧ**: Йез 44:2; **книги** **ѡвѣрзѡшасѧ**: Дан 7:10; **оустѧ**: Йез 24:27; **ѡни**: Лк 24:31; *прич. мин. действ.* I **ѡвѣрзѣ**, **-зѣи**; *прич. мин. действ.* II **ѡвѣрзѣ**; *прич. мин. страд.* **ѡвѣрзѣнъ** и **ѡвѣрзѣтъ**; **ѡвѣрзѣтъ**: Д 7:56. **развѣрзѣти**, **-ѣю**, **-ѣши** *несв.* {разврѣзѣтн} **развѣрзвам**, **разтварям**; — **ложеснѧ** **прѣв** се **раждам**, **първороден съм**: Изх 13:2, Йез 20:26, Лк 2:23. **развѣрзѣти**, [**-сти**], **-зѣ**, **-зѣши** *св.* 1. {разврѣстн} | **сѧ**. **ῥηγύνουαι** | да **развѣржа**, да **разтворя**: **оустѣнѣ** (Мин. ян. 30 **ик.**); **развѣрзѣ**... **оумѣ**: Тр. ц. Петд. кан. п. 3 **ирм.** **развѣрзѣтисѧ** [**-сти**], **-зѣсѧ**, **-зѣшисѧ** *св.* II.2. {разврѣстн сѧ} | **διανοιχθῆναι** | да се отворя: Мр 7:34; *прич. мин. действ.* I **развѣрзѣ**, **-зѣи**; *прич. мин. действ.* II **развѣрзѣ**. **распираѣти**, **-ѣю**, **-ѣши** *несв.* **разтварям**: **оустѧ** (Тр. п. Вел. четв. мал. повеч. кан. п. 5). **скѧзѡвати**, **-зѣю**, **-зѣши** *несв.* 5. {сѣк-} **разкривам**, **обяснявам**: **писѧніѧ** (Лк 24:32).

διανομεύς, ἕως ὁ

раздаватѣль, **-ѧ** *м.* **раздавач**, **разпределител**: Мин. ноем. 13 кан. п. 6. **раздаѣтѣль**, **-ѧ** *м.* {раздаѣтѣль} **раздавач**, **разпределящ**: Прол. септ. 2.

διανομή ἡ

раздаѣніе, **-ѧ** *ср.* 2. {разданѣнѣ} **разпределяне**, **раздаване**: Мин. ян. 17 кан. п. 9.

διανυκτερεύειν, -ω

нощевѣти, **-цѣю**, **-цѣши** *несв.* **пренощувам** **някъде**: Н. Рил. **ѡбнощевѣти**, **-вѣю**, **-вѣши** *несв. и св.* 1. {обѣнощевѣтн} **пренощувам**, **прекарвам** **нощта** **някъде**: **ѡбнощевѣл** **внѣ** **вѣзъ** **покрѡва** (Йов 2:9).

διαοκνεῖν, -έω

оуслѡговати, **-гѣю**, **-гѣши** *несв.* **услужвам**, **изпълнявам служба** (**длъжност**): Прол. март 4.

διαπαρθενεύεσθαι, -ομαι

♦ **растлѣти** **дѣвство** *св.* 3. {растлѣтн} да се **лиша** от **девство**: Йез 23:3; **Малакію**: **Треб.** **изп.**

διαπειλεῖν, -έω

воспрѣтити, **-цѣ**, **-тіши** *св.* 1. {вѣспрѣтн-} да

θεόκλυτος 2

БОГОСЛАВНЫЙ, -ВЕНЪ / **ВЪНЪ** *прил.* прославен от Бога: Мин. ян. 4 кан. п. 6.

θεοκόσμητος 2

БОГОКРАСНЫЙ, -СЕНЪ *прил.* 1. {богокраснь} украсен от Бога, божествен: Мин. окт. 30 свет.
БОГОУКРАШЕННЫЙ *прил.* {богоукрашень} богоукрасен, украсен от Бога: Мин. септ. 9 кан. п. 5.

θεόκριτος 2

БОГОСЪДНЫЙ *прил.* {богосъднь} определен от Бога: **ПРОПОВѢДЪ** (Мин. дек. 27 кан. п. 3).

θεόκτιστος 2

БОГОДАННЫЙ, -НЕНЪ *прил.* 2. създаден от Бога: **ЗАКОНЪ** (2 Мак 6:23).
БОГОУДАННЫЙ *прил.* 1. създаден от Бога: **ЦѢРКОВЬ** (Мин. ноем. 25 троп.).
БОГОСОДѢТЕЛЬНЫЙ, -ЛЕНЪ *прил.* 2. {богосъдѣтельнь} създаден от Бога: Mikl.
БОГОТВОРНЫЙ, -РЕНЪ *прил.* 4. {боготворень} създаден от Бога: Mikl., Акад.

θεοκτονία ή

БОГОУБИЙСТВО, -А *ср.* {богоубиство} богоубийство, убиване на Господа Иисуса Христа или на всичко божествено: Тр. п. нед. Вайя повеч.

θεοκτόνος ό и ή

БОГОУБИЦА, -Ы *м. и ж.* {богоубица} богоубиец, убиец на Господа Иисуса Христа: Осм. гл. 6 нед. кан. п. 8.

θεοκυβέρνητος 2

БОГОУПРАВЛЯЕМЫЙ, -МЪ *прич.* управляван (насочван) от Бога: **СѢРДЦЕ** (Мин. апр. 7 кан. п. 8).

θεολαμπής 2

БОГОЗАРНЫЙ *прил.* 1. {богозарнь} а) озарен от Бога: Мин. март 9 кан. п. 5; б) божествено светещ: **СВѢТЪ** (Мин. май 11 синак.).
БОГОЛЪУНЫЙ *прил.* {боголъунь} светещ с божествени лъчи: **СІАНИЕ** (Мин. май 3 ст. лит.).
БОГОСВѢТЛЫЙ, -ТЕЛЬ *прил.* {богосвѣтль} излъчващ божествена светлина, богосияен: **СВѢТІЛО** (Осм. гл. 8 вт. кан. п. 6); **СВѢЩНИКЪ**: Мин. май 25 сед. 3.
БОГОСІАНЫЙ, -НЕНЪ *прил.* 1. {богосіань} сияещ с божествена светлина: Мин. май 31 кан. п. 3.

θεολαμπώς adv.

БОГОСІАНИУ *нареч.* {богосіаньно} като с божествена светлина: Мин. дек. 14 кан. п. 5.

θεολατρεία ή

БОГОСЛУЖЕНІЕ, -А *ср.* богослужение: Мин. март 20 кан. п. 7.

θεόλεκτος 2

БОГОЗЪВАННЫЙ *прил.* 2. {богозъвань} богоизбран: Мин. дек. 23 ст. Г. в.
БОГОИЗЪВАННЫЙ *прил.* {богонзъвань} богоизбран: Мин. юли 16 ст. Г. в.; **СТАДО**: Мин. септ. 20 кан. п. 7.

θεόληπτος 2

БОГОПРІЕМНЫЙ *прил.* 2. {богопріемнь} приет от Бога, приятен на Бога, богоугоден: **МОЛИТВА** (Мин. май 11 синак.).
БОГОПРІАТНЫЙ, -ТЕНЪ *прил.* 2. {богопріатнь} приемащ Бога; **ГРѢБЪ** гроб, вместил в себе си Бога, т.е. Иисуса Христа: Осм. гл. 5 нед. ст. хв.

θεολογεῖν, -έω

БОГОСЛОВИТИ, -ВЛЮ, -ВИШИ *несв.* 1. богословствам, говоря за Бога: Мин. окт. 6 ст. Г. в.;
2. проповядвам за Бога: Тр. п. Вел. кан. п. 4;
3. прославям Бога: **СНА** (Мин. септ. 26 веч. ст. ст.).

θεολογία ή

БОГОСЛОВІЕ, -А *ср.* {богословьѣ} 1. богословие; богопознание: Тр. п. II нед. конд.; 2. възвестяване Бога: Мин. ноем. 30 кан. п. 5.
► **БОГОСЛОВНЫЙ, -ВЕНЪ** *прил.* 2. {богословнь} | τῆς θεολογίας | от 'на богословие', на богопознание: Мин. ян. 21 троп.; -**НУ, -НѢ** *нареч.* богословски, като богослов: Мин. септ. 27 кан. п. 6.

θεολογικός 3

БОГОСЛОВЕСНЫЙ, -СЕНЪ *прил.* {богословеснь} 1. богословски: Мин. авг. 24 ст. Г. в.;
2. възвестяващ Божието слово: **СВАТІТЕЛІЕ** (Мин. окт. 5 сед. 2); **ПРЕВЪЗХ. ст.** **БОГОСЛОВЕСНѢЙШІЙ**: Мин. септ. 26 кан. п. 1; -**НѢ** *нареч.* богословски: **ИЗЪЛЖИВЪ** (Прол. авг. 12).
БОГОСЛОВНЫЙ, -ВЕНЪ *прил.* 1. {богословнь} а) богословски: **МѢДРОСТЬ** (Мин. ян. 25 кан. п. 6); б) възвестяващ Бога, проповядващ за Бога: **ΛΟΓΙΚΗ** (Мин. март 11 кан. п. 3; **ΟΥΣΤΑ**: Мин. ноем. 18 кан. п. 6.

θεολογικῶς adv.

БОГОСЛОВСКІЙ, -СКИ *нареч.* {богословьскы} богословски: Н. Рил.

θεολόγος ό

БОГОСЛОВЪ, -А *м.* богослов: Мцсл. май 8.
ΘΕΟΛΟΓЪ, -А *м.* теолог, богослов: Мцсл. май 8.
БОГОСЛОВОВЪ *прил.* | τοῦ θεολόγου | от 'на богослов', богословов: Мин. окт. 29 кан. п. 6.

θεομακάριος 2

БОГОБЛАЖЕННЫЙ, -ЖЕНЪ *прил.* 1. блажен или щастлив чрез Бога, ошастливен от Бога: Мин. ян. 12 сед. 3.

θεομαχεῖν, -έω

БОГОБОРСТВОВАТИ, -СТЕВЮ, -СТЕВѢШИ *несв.* {богоборствовать} боря се против Бога, богоборствам: 2 Мак 7:19.

θεομαχία ή

БОГОБОРСТВО, -А *ср.* {богоборство} борба (вражда) срещу Бога, богоборчество, богопротивничество: Мин. февр. 1 кан. п. 8.

θεομάχος 2

БОГОБОРНЫЙ *прил.* {богоборнь} 1. борещ се против Бога: Мин. ноем. 17 ст. Г. в.; 2. богопротивен: **НРАВЪ** (Мин. авг. 2 кан. п. 3); **ѢРЕСЪ**: Мин. юни 2 свет.; -**НУ** *нареч.* богоборчески, против Бога: Акад.

образен, предзнаменателен, иносказателен:

Образъ (Мин. дек. 17 кан. п. 8).

символическѣ прил. символически, изразяващ знамение или предзнаменование: Мин. ноем. 13 кан. п. 8.

συμβολικῶς adv.

знаменательно, -нѣ нареч. {знаменательно} а)

образно, иносказателно: Осм. гл. 6 пет. кан. п. 9; б) предзнаменателно, предсказателно: Мин. ян. 5 кан. п. 7.

Образно, -нѣ нареч. 2. {образно} символично, уподобително, сравнително, образно: Осм. гл. 6 нед. кан. п. 6.

συμβολοκοπεῖν, -έω

сладостнобествовати, -ствею, -ствеиши нескв. живея разгулно, обичам плътските удоволствия: Вт 21:20, Йез 16:49.

σύμβολον τό

изображѣніе, -ѣ ср. 3. образец, пример: вѣры (Тр. ц. VII нед. веч. сл. на ст.).

символъ, -ѣ м. символ, кратко изложение на християнската вяра: — вѣры (Мин. юли 16 ст. хв.).

συμβουλευεῖν, -ω

присовѣтовати, тѣю, -тѣиши нескв. съветвам още, давам съвет: Ч 24:14; тѣѣ: Изх 18:19.

совѣтовати, тѣю, -тѣиши нескв., прех. и непрех. 1. {съв-} съветвам, давам съвет: 2 Ц 17:11.

совѣтоватисѣ, -тѣюсѣ, -тѣишисѣ и -ваюсѣ, -ваишисѣ нескв., прех. и непрех. 3. {съв-}

|(συμ)βουλευέσθαι| съвещавам се, вземам решение, решавам: со старѣишины своиѣ (2 Пар 32:3); съ премѣдрими: Сир 9:19.

совѣщати, -ѣю, -ѣиши св. {съвѣщати} 1. да посъветвам, да дам съвет: 3 Ц 1:12; тѣѣ: Ап 3:18; 2. |(συμ)βουλευέсθαι| а) да взема решение, да реша чрез съвещание: Мт 26:4; б) да се наговоря, да се сговоря: И 12:10; оубѣти егѣ Д 9:23.

о҃совѣтовати, -тѣю, -тѣиши св. 2. да посъветвам, да дам съвет: 2 Ц 17:11.

♦ дѣти совѣтъ св. 11. да дам съвет, да посъветвам: И 18:14.

συμβουλευτικός 3

совѣтливый, -въ прил. обичаш да се съвета, сговорчив, дружен: Корм. л. 372; сѣрдце: Корм. л. 515.

συμβουλία ή (= συμβουλή)

совѣтный, -тѣнъ прил. 1. {съвѣтнѣ} | тѣс συμβουλίας| от 'на съвет': Мин. юни 2 ст. Г. в.

συμβούλιον τό

совѣтъ, -ѣ м. 1. {съвѣтъ} съвет, съвещание, разискване: — сотвори́ти (Мт 12:14; 27:1).

σύμβουλος ή

совѣтница, -ѣ жс. {съвѣтница} 1. съветница, съветничка: 2 Пар 22:3, Прем 8:9; 2. сводница, посредница при блудство: Корм. л. 51.

σύμβουλος ό

совѣтникъ, -ѣ м. {съвѣтнѣ} | cf. βουλευτής | съветник, член на съвет: Ис 9:6, Мр 15:43, Лк 23:50, Рм 11:34; царѣвъ: 1 Пар 27:33.

συμμαρτυρεῖν, -έω

спослѣшествовати, -ствею, -ствеиши нескв.

{съпослѣшѣ-} свидетелствам заедно с някого, потвърждавам: Рм 2:15; 8:16.

συμμάρτυς, υρος ό

сѣвѣтникъ, -ѣ м. {съмѣвѣтнѣ} претърпял мъчение за вярата заедно с други, страдалец заедно с други: Мин. ян. 23 свет.

сѣвѣтникъ, -ѣ м. {съмѣвѣтнѣ} мъченик, претърпял мъчение заради вярата в Христа заедно с други: Мин. окт. 24 ст. Г. в.

сострадѣлецъ, -льца м. 2. {състрадаѣльцѣ} съмъченик, страдалец за християнската вяра заедно с други: Мин. ян. 21 кан. п. 9.

συμμαχεῖν, -έω

посоветѣти, -ѣлю, -ѣиши св. 2. да подкрепя в борба: Тр. п. III нед. веч. сл. на ст.

сповѣрати, -ѣю, -ѣиши нескв. {съповѣрати} 1. сражавам се заедно, помагам в борба: 1 Мак 8:28; 11:43; 2. съдействам: Мин. апр. 6 кан. п. 4.

сповѣрити, -рю, -риши св. {съп-} да помогна в битка (в борба): Треб. мол.

сповѣрствовати, -ствею, -ствеиши нескв. 2.

{съповѣрѣс-} помагам в борба, сражавам се за някого: Нав 1:14.

сповѣрати, -ворю, -вѣриши св. {съпо-} да помогна в борба, да окажа военна помощ: 1 Мак 8:25.

συμμαχία ή

посоветѣ, -ѣ ср. {посоветѣ} помощ, подкрепа. Часосл. утр. мол.

сповѣрѣніе, -ѣ ср. {съповѣрѣнѣ} военна помощ: Юдит 3:6; составити — да сключи военен съюз: 1 Мак 8:17.

сповѣрство, -ѣ ср. военна помощ, военен съюз: 1 Мак 8:22.

σύμμαχος 2

сповѣрѣтельный прил. помагач в битка, сражаващ се заедно, помощен: Акад.

σύμμαχος ό

посовѣтникъ, -ѣ м. {посовѣтнѣ} | cf. ό βοηθός |

помощник, помагач; съюзник: Мин. дек. 6 ст. Г. в.

сповѣритѣль, -ѣ м. боен другар, (военен) съюзник: 1 Мак 9:60.

сповѣрникъ, -ѣ м. 1. {съповѣрѣнѣ} боен другар, (военен) съюзник: 1 Мак 8:31.

συμμεταμορφοῦν, -όω

спревъразѣтитисѣ, -жѣсѣ, -жѣишисѣ св. {съпрѣѣв-}

|συμμεταμορφοῦсθαι| да се преобрази заедно с някого: Мин. авг. 8 ст. Г. в.

συμμετέχειν, -ω

сопринѣствѣвати, -ствею, -ствеиши нескв. (с род.)

{съпринѣсѣ-} съучастник съм, участвам заедно,

ὕποπόδιος 2

подно́жный, -женъ прил. {подъно́жныйъ} намиращ се под нозете: Служ., Изв. уч.

ὕποπτερος 2

крилатый, -латъ прил. крилат: Тр. п. II нед. кан. п. 9; Мин. окт. 3 ик.

ὕποпτεύειν, -ω

непце́вати, -цѣю, -цѣши несов. 4. {непѣцевати} подозирам; страхувам се от някого: Пс 118:39.
подни́ѣти, -нию, -ниши св. да подозра; — сѧ *страд.* да бъда подозрян: Мин. септ. 14 кан. п. 6.

ὕποπτος 2

зазо́рный, -ренъ прил. 3. {зазо́рныйъ} подозрителен, съмнителен; омразен: Mikl., Акад.
сомни́тельный, -ленъ прил. {сѣмьни́тельныйъ} съмнителен, подозрителен; несигурен: Тр. ц. VI седм. пон. ст. Г. в.

ὕπορράπτειν, -ω

подши́тїе, -ѧ ср. | τὸ ὑπορράπτειν | подшиване; подплата: Чет. мин. юни 12.

ὕποσημαίνειν, -ω

подзна́меновати, -нѣю, -нѣши несов. давам знак тайно; намеквам, подозирам: *изда́мѣа* Тр. п. IV седм. пет. кан. п. 8.

ὕποσκάπτειν, -ω

прокопо́вати, -аю, -аѣши несов. подкопавам: Доброт.

ὕποσκελίζειν, -ω

запа́ти, -пнѣ, -пнѣши св. 3. {запа́ти} а) да съборя, да поваля: *запни ѿмѣ* (Пс 16:13); б) да препъна, да спра: *помыслиша — стѡпы моѧ* (Пс 139:4).
запа́тисѧ, -пнѣсѧ, -пнѣшисѧ св. 3. {запа́ти сѧ} | ὑποσκελίζεσθαι | да се спъна: *не за́пнѣтсѧ стѡпы ѿгѡ* (Пс 36:31); *прич. мин. действ. I* *запа́нѣт, -ншїи* (Осм. гл. 3 вт. повеч. кан. п. 3 и *запа́вый* (сѧ): Осм. гл. 1 нед. кан. п. 6); *прич. мин. страд.* *запа́тѣ възпрепятстван: Служ., Изв. уч.*
подпина́ти, -аю, -аѣши несов. спъвам, препъвам: Мин. ноем. 28 кан. п. 5.

ὕπόστασις, εως ἥ

вытїѣ, -ѧ ср. 2. {вытыѣ} а) очертание, план: *хра́ма* (Йез 43:11); б) — *жїзненноѣ* необходимото за живота, прехрана: *Съд 6:4.*
нзвѣще́ніѣ, -ѧ ср. 4. {нзвѣщєныѣ} твърда увереност; осъществяване, действителност, жива представа: *оупова́емыхѣ* — (Ев 11:1).
поправле́ніѣ, -ѧ ср. {поправлєныѣ} поддържање, поправка: 1 Ц 13:21.
посто́анїѣ, -ѧ ср. 2. {постога́ныѣ} а) основа, опора за нозете: Пс 68:3; б) увереност, сигурност: *Треб. мол.*
соста́вѣ, -ѧ м. 5. {сѣставѣ} а) същност, природа, свойство: Пс 38:6; б) личност; битие: Пс 88:48; в) надежда, увереност: Пс 38:8, Ев 3:14.
сѣщєствѡ, -ѧ ср. {сѣщєство} същност, природа, свойство: Прем 16:21.
ѡпоста́сѣ, -и жс. {ѡпостасѣ} 1. същество, същност: Ев 1:3; срв. *соста́вѣ*; 2. личност; *догмат.* ипостас,

лице, всяко от трите Лица на св. Троица: *ѣдино славити Бжєтѡ въ трѣхѣ ѡпостасєхѣ* (Мин. май 10 ст. Г. в.); 3. съществуване, живот: Алф. д. л. 82.

ὕποστέλλειν, -ω

ѡзѡбнѣ́тисѧ, -нѣсѧ, -нѣшисѧ св. | ὑποστέλλεσθαι | да се отклоня, да отбягна, да изоставя нещо: *пѡдвига пѡстниѣсѧгѡ* (Прол. февр. 18).
ѡбннѡ́ватисѧ, -нѣюсѧ, -нѣшисѧ несов. 1. | ὑποστέλλεσθαι | другояче казвам, преиначавам; премълчавам или прикривам от страх; пропускам да кажа нещо, сдържам се; колебаая се, съмнявам се: срв. *ѡбннѣ́тисѧ.*
ѡбннѣ́тисѧ, -нѣсѧ, -нѣшисѧ св. 1. {обннѣ́ти сѧ} | ὑποστέλλεσθαι | да се поколебая, да се усъмня; да премълча (от страх), да се отклоня (от дълг), да отстъпя от нещо; да пропусна: Изх 23:21; *ѡце ѡбннѣ́тсѧ, не благово́лїтѣ дѣшѧ моѧ ѡ не́мѣ*: Ев 10:38; срв. *оѡсѣмнѣ́тисѧ* (Ав 2:4); *не ѡбннѣ́хсѧ во сказа́ти ва́мѣ*: Д 20:27.
ѡпра́татисѧ, -аюсѧ, -аѣшисѧ св. 2. да се оттегля, да се прикрия от страх, да се спотая: *ѡпра́ташєсѧ* (Гал 2:12); *ѡпра́танѣ* *прич. мин. страд.* спретнат, прибран; скрит, спотаен.
ѡскѣ́дити, -ждѣ, -дїши св., прех. {оскѣ́дити} да напраща оскъден, да намаля, да огранича: *зе́мля ѡскѣ́дитѣ ѡзноше́нїѧ своѧ* (Аг 1:10); *ѡрѣжїѧ вра́жїѧ*: Мин. дек. 22 кан. п. 5.
спра́татисѧ, -аюсѧ, -аѣшисѧ несов. 2. {спра́тати сѧ} | ὑποστέλλεσθαι | свивам се, отдръпвам се; сдържам се от страх, плаша се: *трепєтѡмѣ спра́ташєсѧ* (Мин. ян. 7 конд.).
оѡсѣмнѣ́тисѧ, -нѣюсѧ, -нѣшисѧ св. 3. {оѡсѣмнѣ́ти сѧ} | ὑποστέλλεσθαι | да се сдържа, да се поколебая, да се усъмня: Ав 2:4. Срв. *ѡбннѣ́тисѧ.*

ὕποστήριγμα, аτος τό

подкрѣплє́нїѣ, -ѧ **подѣкрѣплє́нїѣ** ср.
1. подкрепление, подкрепа: Алф. д. л. 40;
2. подкорка: 3 Ц 7:24.
подпо́ра, -ѧ жс. 1. {подѣпора} подпора: Йер 5:10.
подтѣврѣ́ждєнїѣ, -ѧ ср. 3. подставка, подпора: Прол. апр. 23.

ὕποστηρίζειν, -ω

оѡтѣврѣ́ждѧти, -ждѧю несов. I.5. {оѡтѣврѣ́жд-} подкрепям, поддържа: Пс 144:14.

ὕποστολή ἡ

ѡбннѡ́вєнїѣ, -ѧ ср. 1. отклонение (отстъпление) поради страх, колебание, страхливост, нерешителност: Ев 10:39.

ὕποστρέφειν, -ω

вѡзвратї́тисѧ, -цѣсѧ, -тїшисѧ св. II.1. | сѣ. *ѡнастрѣ́φειν, ѣлїстрѣ́φειν* | да се върна: Д 5:22; *вспа́тѣ*: 2 Птр 2:21; *въ до́мѣ мой*: Мт 12:44; *не приложї* — сѧ вече не се върна: Бт 8:12.
вра́щѧти, -аю, -аѣши несов. обръщам, връщам назад; въртя: Mikl., Акад.

ὕποστρωννύναι, -υμι

подсти́лати, -аю, -аѣши несов. постилам (под краката): *вѣтѣи подѣ нѡгѣ* (Мин. юни 27 веч. ст.